

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens meddelelse til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget "For et kundskabernes Europa"«

(98/C 157/13)

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 18. november 1997 under henvisning til EF-traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Social-, Familie-, Uddannelses- og Kulturspørgsmål, som udpegede Christoforos Koryfidis til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 12. marts 1998.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 353. plenarforsamling af 25. og 26. marts 1998, mødet den 25. marts 1998, med 65 stemmer for, ingen imod og 1 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Kommissionens meddelelse »For et kundskabernes Europa« udgør et vigtigt forsøg på at afgrænse anvendelsesområdet for og indholdet af den nye generation af EU-aktioner på undervisnings-, erhvervsuddannelses- og ungdomsområdet.

1.2. Udgangspunkt og inspirationskilde for meddelelsens overvejelser og positioner er den nye traktat, Kommissionens overordnede positioner, som formuleret i handlingsprogrammet Agenda 2000 og tidligere meddelelser om emnet, men denne meddelelses hovedtanker beror på nedenstående behov:

- Behovet for at bevare EU's stærke politiske og økonomiske position i verden via et nyt fremstød inden for innovation, forskning, almen uddannelse og erhvervsuddannelse.
- Behovet for at knytte beskæftigelsespolitikkerne — hvad enten de er makroøkonomiske eller ej — sammen med en undervisnings- og erhvervsuddannelsesstrategi, som fører til, at hver enkelt persons stærkeste potentiale frigøres, dyrkes og udnyttes i videst muligt omfang, til gavn for såvel individet som for hele samfundet.
- Og endelig behovet for udvikling og modernisering af EU's interne politikker — hinsides de rent økonomiske mål — med henblik på at fremme den europæiske borgers statsborgerskab i bredest mulige forstand.

1.3. En nøgleforudsætning for opbygningen af et kundskabernes Europa er ifølge meddelelsen »målsætningen om gradvist at opbygge et europæisk uddannelsesområde, som er åbent og dynamisk«. Et sådant

uddannelsesområde dækker en flerdimensionel ramme, som den uhyre vigtige proces, gående ud på at gøre »livslang uddannelse« til en realitet, er led i.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU finder det vigtigt fra starten at understrege, at den foreliggende meddelelse fra Kommissionen ligger i forlængelse af hvidbogen om undervisning og erhvervsuddannelse⁽¹⁾ og den dertil hørende meddelelse, som redegjorde for, hvordan hvidbogen blev fulgt op⁽²⁾. I ovenstående kontekst vil ØSU's bemærkninger til meddelelsens indhold henvise til dets udtalelser om disse to dokumenter⁽³⁾.

2.2. Kommissionens meddelelse fremlægges på et tidspunkt, hvor EU's vigtigste politikker, bortset fra beskæftigelsestopmødet, vedrører udvidelsen og Den Økonomiske og Monetære Union. I en sådan kontekst flytter meddelelsen EU's politiske balancepunkt til et for den europæiske gennemsnitsborger mere synligt og lettere forståeligt område, hvilket i praksis motiverer folk til at blive mere interesserede i EU's politikker og dermed bringe dem nærmere på EU.

2.3. ØSU glæder sig over meddelelsens indhold og finder den under visse betingelser et væsentligt bidrag til EU's globale fremtidsudsigter. ØSU påpeger i relation til Kommissionens position i meddelelsen, navnlig følgende forhold:

2.3.1. Ifølge ØSU er Kommissionens position gående ud på at bringe vidensrelaterede politikker i forgrunden

⁽¹⁾ KOM(95) 590 endelig udg.

⁽²⁾ KOM(97) 256 endelig udg.

⁽³⁾ EFT C 295 af 7.10.1996; EFT C 95 af 30.3.1998.

(innovation, forskning, undervisning, uddannelse) afgørende og nyskabende. Derudover svarer Kommissionens position til ØSU's standpunkter, som det allerede har udtrykt eller støttet i tidligere udtalelser.

2.3.2. ØSU lægger stor vægt på, at der er sammenhæng mellem den europæiske økonomis konkurrenceevne, beskæftigelsen og mulighederne for at skabe et klima, der er befordrende for de europæiske borgeres personlige udvikling og trivsel. En sådan sammenhæng er den vigtigste faktor i forbindelse med tilpasningen af EU og EU's borgere til de nye muligheder, der kan tilvejebringes via fremkomsten af videnssamfundet.

2.3.3. ØSU påpeger, at udviklingen af en koordineret strategi og en makroøkonomisk politik for beskæftigelsen forudsætter en ny undervisningsmæssig, pædagogisk og didaktisk indfaldsvinkel, således at de unge — men ikke kun dem — bibringes nye holdninger, herunder navnlig en ny holdning til sektorer som f.eks. den såkaldte solidariske økonomi eller til andre aktiviteter knyttet til behov, som endnu ikke tilfredsstilles af markedet (f.eks. miljøområdet).

2.3.3.1. Denne strategi og den makroøkonomiske politik kræver derudover fortsat overvågning og grundige undersøgelser af alle produktionssektorer, navnlig de sektorer, hvor der kan spores en kraftig (positiv eller negativ) tendens til forandring. Det er netop på baggrund af en sådan tendens, at det på et tidligt tidspunkt og meget omhyggeligt skal defineres, hvilke interventioner, der skal sættes ind med på undervisningsområdet, med henblik på mellem- og langfristede politikker, samt på erhvervsuddannelsesområdet, med henblik på udvikling af aktiviteter der fører til konkrete resultater.

2.3.4. ØSU mener, at et »kundskabernes Europa« for europæerne betyder, at hver enkelt borger har adgang til viden, deltagelse i politik og samfundsliv, livslang undervisning og erhvervsuddannelse. Men det betyder også et »sammenhængende og integreret samfund, der er baseret på solidaritet, og som er kendetegnet ved en høj livskvalitet, et sundt miljø, frihed, sikkerhed og retfærdighed«⁽¹⁾. Med andre og mere koncise ord betyder dette mere politisk og social demokrati.

2.3.5. ØSU støtter principielt fuldt ud Kommissionens konkrete forslag om »gradvist at opbygge et europæisk uddannelsesområde«, som falder i tråd med synspunkter, ØSU mange gange har udtrykt om, at der allerede nu eksisterer et område, som ikke er dækket af de nationale uddannelsessystemer og som henhører under EU-institutionernes ansvar. ØSU har også påpeget, at der under

hensyn til solidaritetsprincippet er behov for at koordinere de nationale undervisningssystemer, så de bliver mere effektive.

2.3.6. Et andet problem knyttet til opbygningen af et kundskabernes Europa og et europæisk uddannelsesområde er udstødelsen. Dette at være udelukket fra muligheden for at deltage i opbygningen af et kundskabernes Europa og fra de goder, dette skal medføre for det europæiske samfund og dets borgere, er ikke blot et problem, der berører enkeltpersoner, men et problem, der påvirker hele sociale grupper og muligvis hele regioner i EU. Denne kendsgerning gør det strengt nødvendigt straks at udvikle politikker med henblik på at forebygge en sådan situation.

2.3.7. ØSU mener, at nye EU-aktioner beregnet på de unge (inden eller uden for uddannelsessystemet), bør være led i en mere overordnet politik, som skal formes på den europæiske civilisations baggrund og historiske udvikling, men som også bør indebære en proces til opbygning af et kundskabernes Europa og de perspektiver, dette åbner. Vi må ikke glemme, at vor indsats primært gælder vore dages unge mennesker, som på grund af deres alder er forhindret i at deltage i planlægningen. Det påhviler os derfor i det mindste at formidle vor historiske hukommelse og de værdier, der i løbet af århundrederne har bragt os til den position vi nu indtager. Vi må også sætte de unge i stand til at forstå og knytte an til vor tankegang, i det mindste i planlægningens gennemførelsesfase.

2.3.8. Et andet aspekt af kundskabernes Europa frembringer tanker og overvejelser om den rolle, de nye teknologier spiller i udviklingen af en anden, mere direkte og konkret demokratisk proces. I en tid, hvor der er ubegrænsede muligheder for at overføre informationer, er øjeblikket måske kommet til at tage fat på spørgsmålet om, hvordan vi via undervisning og erhvervsuddannelse kan skabe en civilisation, der er dygtig til at vurdere informationer og kontrollere deres troværdighed. Derudover melder spørgsmålet sig, hvordan man kan opnå en undervisningstype, som fører til udvikling af en højere og mere direkte form for demokrati.

2.3.9. ØSU glæder sig endelig over, at Kommissionens positioner i meddelelsen, navnlig angående antallet af mål, en koncentreret indsats, de medvirkende aktørers rolle og internationalt samarbejde ligger meget tæt på de standpunkter, ØSU allerede i sin tid udtrykte i tidligere udtalelser.

⁽¹⁾ Agenda 2000 — KOM(97) 2000, Del I.

3. Specifikke bemærkninger

3.1. Videnspolitikker

3.1.1. Under behandlingen af meddelelsen har ØSU særlig været opmærksom på følgende problemer:

- Behovet for en mere detaljeret begrundelse for beslutningen om at opbygge et kundskabernes Europa samt for et bevis for, at noget sådant er af afgørende betydning.
- Behovet for klarere definition af begreberne »et kundskabernes Europa«, »et europæisk uddannelsesområde« og »livslang uddannelse«.
- Behovet for mere præcis fastlæggelse af størrelsesordenen (mål, aktioner, antal berørte borgere, aktionernes omkostninger).

ØSU ønsker at støtte og supplere alle Kommissionens standpunkter desangående og fremsætter følgende kommentarer:

3.1.1.1. Gennemsnitsborgeren er meget bevidst om den turbulens, som den nye økonomiske situation og den hastighed, hvormed udviklingen af kundskaber og teknologier sker, forårsager for så vidt angår de sociale balancer og mekanismer. Han kræver derfor mere detaljeret og objektiv information om den igangværende proces, og ønsker at kunne deltage i det der sker. Dette krav forpligter dem, der ved mere, navnlig dem, der står som formidlere af den moderne viden og aktører i processen hen imod det kognitive samfund til at delagtiggøre de andre i deres viden og indsigt.

3.1.1.2. På europæisk plan betyder denne bemærkning, at EU-institutionerne, herunder navnlig Kommissionen, har pligt til at formulere forståelige, veldokumenterede og overbevisende svar på de mange presserende spørgsmål, som de europæiske borgere stiller om disse forhold. Hvis der ikke svares på disse spørgsmål, kan der opstå ideologisk splittelse, som skyldes manglende oplysning og viden beroende på en unuanceret logik.

3.1.1.3. Under planlægningen, udformningen og gennemførelsen af de nye programmer, bør der tages behørigt hensyn til kommentarerne i ovenstående afsnit. Disse kommentarer betyder i praksis, at der bør gives en forståelig, vægtig og overbevisende begrundelse for hvert program, herunder navnlig væsentlige informationer om hvert programs formål og indhold, samt om, hvordan dets mål realiseres.

3.1.2. Ovenstående indfaldsvinkel til Kommissionens meddelelse skyldes ØSU's institutionelle rolle, og især dets mærkesager og prioriteter, som afspejler de alvorlige problemer, det europæiske samfund i øjeblikket står konfronteret med. Det er netop disse problemer, herun-

der navnlig arbejdsløsheden, den europæiske økonomis konkurrenceevne og truslerne mod den europæiske samfundsmodel, som gør ØSU meget forsigtig og kritisk, hver gang der er tale om den form for centraliserede EU-tiltag. Det er også derfor, ØSU beder Kommissionen om at bringe projektet om opbygningen af et kundskabernes Europa nærmere på de europæiske borgere, herunder navnlig de unges problemer, frygt og overvejelser.

3.1.2.1. I konsekvens heraf vil Kommissionens nye forslag på undervisnings-, erhvervsuddannelses- og ungdomsområdet blive bedømt på, om deres gennemførelse er en medvirkende faktor i løsningen, eller om ikke andet mindskelsen af problemerne. Den overordnede logik i Kommissionens forslag, som bestemmes af de mål, man ønsker at imødekomme, antallet og omfanget af aktioner, bredden i sammensætningen af de medvirkende aktører samt deres rolle, og den overordnede ramme for programmerne, bevæger sig i den rigtige retning.

3.1.2.2. Det står klart for ØSU, at den nye traktat og dens bestemmelser om undervisning, beskæftigelse og socialpolitik, skaber potentielt bedre forudsætninger for udviklingen af disse politikker.

3.2. Forvaltningspolitikker

3.2.1. Den måde, programmerne forvaltes på, er for ØSU en meget vigtig faktor. Oplysningen af europæerne og deres mulighed for adgang dertil udgør en umistelig ret og en væsentlig forpligtelse over for dem fra EU-institutionernes og medlemsstaternes side. ØSU opfordrer derfor Kommissionen til at intensivere bestræbelserne på at gøre PR for EU-programmerne fra udformningsfasen over gennemførelsesfasen indtil den fase, hvor man ved at udnytte alle informationsmidler, navnlig de elektroniske, kan udlede konklusionerne om deres resultater. Parallelt hermed opfordrer ØSU alle europæiske borgere om aktivt at deltage i udformningen og gennemførelsen af programmerne.

3.2.2. Angående europæernes mulighed for adgang til, samt deltagelse i programmerne mener ØSU, at der bør gøres en endnu større indsats. Kommissionen bedes i denne situation skabe forudsætninger for automatisk fjernelse af de hindringer, der rejser sig for de europæiske borgere, når de ønsker at deltage. Muligheden for at inddrage borgerne i et uafhængigt appelorgan med henblik på løsning af det konkrete problem er en ide der bør nyde fremme.

3.3. *Fremme af beskæftigelsen*

3.3.1. ØSU er ligeledes enig i det forbindelsesled, der i Kommissionens meddelelse skabes mellem beskæftigelsespolitikker og undervisnings- erhvervsuddannelses- og ungdomspolitikker. Det understreger dog fra starten, at man ikke bør stille større forventninger til undervisning og erhvervsuddannelse, end disse er i stand til at imødekomme, og der bør ikke skabes forfængelige håb. Undervisnings- og erhvervsuddannelsesniveaet spiller helt sikkert en afgørende rolle for den enkeltes beskæftigelsesmuligheder. Men undervisning og erhvervsuddannelse, kan ikke alene løse arbejdsløshedsproblemet.

3.3.2. Meningen med ovennævnte bemærkning er at understrege, at der ikke bør stilles urealistiske forventninger til undervisnings- og erhvervsuddannelsespolitikkerne og at det bør undgås at drage forkerte konklusioner om, hvorledes man skal løse det alvorlige arbejdsløshedsproblem

3.3.3. De foreslåede seks hovedkategorier af foranstaltninger ⁽¹⁾ er efter ØSU's opfattelse et seriøst forslag, som dækker et bredt spektrum af behov. ØSU lægger navnlig vægt på den fysiske mobilitet og dens vidtrækkende betydning. Derfor foreslår ØSU en særlig styrkelse af denne aktion, samtidig med at man søger at skabe ligevægt mellem de forskellige områder (undervisning, erhvervsuddannelse, ungdom), således at den globale tildeling bliver acceptabel og fører til bedst mulige resultat i kvalitativ forstand.

3.4. *Opbygningen af et kundskabernes Europa*

3.4.1. ØSU tilslutter sig fuldt ud Kommissionens position, som svarer til Rådets position, gående ud på, at der bør lægges særlig vægt på grundundervisningens kvalitet og på, at de unge bør bibringes en lang række færdigheder (tekniske, samfundsmæssige og organisatoriske), som fremmer innovationen og skaber iværksætterånd. Efter ØSU's opfattelse kan forandringerne i den almene, grundlæggende undervisning ikke kun gennemføres inden for rammerne af eller på de nationale uddannelsessystemers eneansvar. Den hastighed, hvorved viden og teknologi udvikler sig er så høj, at den kræver smidige og moderne mekanismer for at kunne følge med. Denne udvikling skaber også behov for aktioner, som gør det muligt at reagere umiddelbart på konsekvenserne heraf, samt initiativer, der baner vejen for en kreativ udnyttelse af deres potentiale. ØSU beder derfor Kommissionen om at udvikle sine egne

interventionsprocedurer på området og samtidig skabe betingelser for at mobilisere og udnytte de nationale undervisningssystemer og det uhyre potentiale, der ligger i dem.

3.4.2. ØSU's bemærkninger vedrørende mobiliseringen af de nationale undervisningssystemer og inddragelsen af dem i opbygningen af et kundskabernes Europa er baseret på den overbevisning, at de ikke er inddraget i tilstrækkeligt omfang i projektet om Europas fremtid og i endnu mindre grad i målet om opbygningen af et kundskabernes Europa.

3.4.3. Hensigten med ovenstående bemærkninger er naturligvis ikke at underkende værdien af Europas mangesprogede og multikulturelle dimension. ØSU har derimod gentagne gange formuleret det synspunkt, at den dimension har den allerstørste betydning og er en positiv faktor for EU's fremtid som institutionel enhed samt i bredere forstand for det udvidede europæiske områdes fremtidsudsigter. ØSU mener dog det er på tide, både med henblik på den nye politik om internationalt samarbejde, som EU udvikler, og med henblik på kommende udvidelser, at knæsatte nogle kulturelle faktorer af uvurderlig historisk værdi, som kan registreres som europæiske kulturelle landvindinger ⁽²⁾.

3.5. *Et europæisk uddannelsesområde*

3.5.1. Angående målet om »gradvist at opbygge et europæisk uddannelsesområde«, som er åbent og dynamisk og i den forbindelse realiseringen af målet om »livslang uddannelse«, har ØSU følgende bemærkninger.

3.5.2. ØSU støtter i princippet det af Kommissionen forudsatte europæiske uddannelsesområdes aspekter og indhold. ØSU er ligeledes enig i målene bag dette begreb og går ind for, at det skal opbygges gradvist. Generelt mener ØSU følgende:

— borgernes mulighed for fri og permanent adgang til den nyeste viden giver dem bredere horisont og nye

⁽¹⁾ Fysisk mobilitet, virtuel mobilitet, samarbejdsnet, sprog og kultur, innovation, EU-referenceramme.

⁽²⁾ 25 århundreders fortsat europæisk udvikling og fremskridt udgør en tung arv for alle europæere, men også et råstof af uvurderlig værdi for tilvejebringelsen af forudsætninger for en løsning af de komplekse problemer, som den nye overgangsfase med internationalisering af økonomien og af selve livet på planeten indebærer. Udnyttelsen af denne arv er alles ansvar. Men det er dog først og fremmest EU-institutionernes (institutionelle og formelle) ansvar. Derfor opfordrer ØSU Kommissionen til i sine programmer og i traktaten at indføre knæsatningen af elementer, der hører til den »fælles europæiske kulturarv«.

målsætninger samt nye værktøjer og nye aktionsmidler;

— udviklingen af internationale, bilaterale og tværkulturelle fællesaktioner vil helt sikkert bidrage til at dyrke og konsolidere det europæiske statsborgerskab, som — når vi ser fremad — er en forudsætning for det næste fælles skridt, der skal tages af europæerne og EU i retning af yderligere integration;

— den kontinuerlige fornyelse af europæernes kvalifikationer med henblik på at bringe dem på niveau med den moderne udvikling inden for økonomi, produktion og beskæftigelse — globalisering af økonomien, automatisering af produktionen, nye måder at tilrettelægge arbejdet på — kan give yderligere bonus. Kombineret med europæernes mulighed for permanent adgang til viden kan dette bidrage til at ændre menneskers forhold til arbejdet i en retning som er til menneskets fordel. Til europæerens hidtil udelukkende forsørgelsesmæssige tilgang til arbejdet, kan der tilføjes kreativitet, dvs. en mere sammensat og produktiv indsats, som kan være en gevinst for mennesket.

3.5.3. ØSU mener dog, at der ligger to grundlæggende parametre til grund for europæernes accept af et europæisk uddannelsesmæssigt område og i konsekvens heraf en effektiv udvikling heraf:

— konjunkturproblemerne og særlig resultatet af indsatsen mod arbejdsløsheden;

— det forhold, der skabes mellem det europæiske uddannelsesområde og de nationale undervisningssystemer.

3.5.4. ØSU understreger, navnlig hvad angår forholdet mellem de nationale undervisningssystemer og det europæiske uddannelsesområde, hvilken rolle Kommissionens udvikling af virtuel undervisning på baggrund af udnyttelse af de nye kommunikations- og informationsteknologier⁽¹⁾ kan spille.

3.5.5. ØSU mener, at der i forbindelse med opbygningen af et europæisk uddannelsesområde bør tages tilbørligt hensyn til CEDEFOP's erfaringer og positioner.

3.6. *De medvirkende aktører*

3.6.1. ØSU finder ligeledes meddelelsens kapitel om de medvirkende aktørers rolle i udviklingen hen imod et kundskabernes Europa meget vigtigt. De formulerede holdninger er af stor betydning for udviklingen af den sociale dialog som princip, men også for udviklingen af den sociale dialog på undervisnings- erhvervsuddannelses- og ungdomsområdet. ØSU støtter Kommissionens syn på disse spørgsmål.

3.6.2. I den forbindelse henleder ØSU Kommissionens opmærksomhed på behovet for yderligere definition af undervisningsaktørernes fælles aktionsrammer, samt aktionsbetingelserne for de enkelte aktører i undervisningsprocessen hidrørende fra forskellige sektorer. ØSU understreger, at hele projektet, som kræver stor forsigtighed, ikke bør føre til, at alle medvirker på lige fod i alt. Derimod bør der i hele systemet, via en konsekvent, bred og væsentlig dialog og med udgangspunkt i hver enkelt aktørs særlige viden om sit fagområde, findes en balance under udviklingen af systemet, og der bør skabes en helhed ud af de forskellige synspunkter. Undtaget fra ovenstående logik bør dog de traditionelle undervisnings- og uddannelsesaktører være, dvs. familien, underviserne og eleverne. Der bør altid gives særlig opmærksomhed og vægt til disse aktørers indlæg, positioner og forslag.

3.7. *Et mere integreret system*

3.7.1. Et centralt spørgsmål for udviklingen af det europæiske uddannelsesområde og mere generelt den europæiske uddannelsespolitik er efter ØSU's opfattelse integrationen af de relevante politikker (dvs. undervisnings-, erhvervsuddannelses- og ungdomspolitikkerne) og styrkelsen af de relevante handlingsprogrammer. Undervisnings-, erhvervsuddannelses- og ungdomspolitikkerne bør fra udformnings- og vedtagelsesfasen over til gennemførelsesfasen inkorporeres i en enkelt aktionsramme og være integrerede. Denne holdning betyder ikke, at man skal afvise udviklingen af undervisningsinitiativer og plædere for en centralistisk uddannelsesstrategi. Holdningen beror på behovet for en enkelt undervisningsmæssig, uddannelsesmæssig og ungdomsmæssig strategi og et integreret handlingsprogram.

3.7.2. ØSU er i den forbindelse enig med Kommissionen i, at man bør begrænse antallet af mål og sikre en mere koncentreret indsats. ØSU tilslutter sig således de konkrete mål og de konkrete, foreslåede aktioner, da de svarer til ØSU's position som allerede er formuleret i

⁽¹⁾ Man bør benytte de moderne teknologier i undervisningen, hvor EU i sammenligning med USA og Japan er langt bagud (ifølge Kommissionens hvidbog om undervisning og erhvervsuddannelse findes der allerede erfaringer på området, som er foretaget på grundlag af programmet om telematik anvendelser).

udtalelsen om den pågældende hvidbog samt i udtalelsen om opfølgningen af hvidbogen »Undervise og lære — på vej mod det kognitive samfund«⁽¹⁾.

3.7.3. Til de ovenstående mål og aktioner foreslår ØSU atter at føje vedtagelse, fremme og udbredelse af begrebet skoleintern støtte⁽²⁾.

3.7.4. ØSU fremhæver navnlig den ramme, som Kommissionen definerer med henblik på udviklingen af dertil knyttede aktioner. Det der kræves er, at der findes integrerede aktioner og netop aktioner som på korrekt og effektiv vis vil udnytte de dertil afsatte investeringer. Med andre ord bør de pågældende aktioner indeholde følgende:

- konkrete, almindelige og specifikke mål, som er inkorporeret i en bredere ramme;
- et konkret program for, hvorledes man bevæger sig i retning af og realiserer målene;
- konkrete muligheder for eventuelle korrigerende interventioner under gennemførelsen af aktionerne;
- udnyttelse af resultaterne af aktionerne, således at de kan give inspiration til andre, nye aktioner med mere ambitiøse mål.

3.7.5. I den forbindelse glæder ØSU sig over Kommissionens indfaldsvinkel til »en fælles ramme for aktioner, samordningsforanstaltninger og opfølgningsaktiviteter«, som vil »indeholde en detaljeret beskrivelse af målsætningerne, de forskellige typer foranstaltninger, fælles eksperimentelle aktioner samt overholdelsen af

god praksis«. Det henleder dog Kommissionens opmærksomhed på afgrænsningen af de specifikke aktionsrammer for undervisning, erhvervsuddannelse og ungdom, hvilket ventes gennemført med specifikke beslutninger. ØSU mener, at såvel grænserne for de fælles referencer og aktioner som aktionsrammerne inden for de særskilte områder bør defineres meget klart.

3.8. Budgetmidler

3.8.1. Det der for ØSU udgør nøglen til en velgennemført realisering af det europæiske uddannelsesområde og i konsekvens heraf nøglen til opnåelsen af en moderne og konkurrencedygtig europæisk indfaldsvinkel til uddannelse er de dertil knyttede udgifter, som bør stilles til rådighed for dette mål. ØSU's vurdering er, at de bevillinger, der i dag stilles til rådighed for udviklingen af den europæiske undervisnings-, erhvervsuddannelses- og ungdomspolitik, er utilstrækkelige i forhold til de store og alvorlige problemer, man ønsker løst. Derfor beder ØSU Kommissionen og de andre EU-institutioner om at tage deres holdning på området op til revision og direkte skride til de tilsvarende beslutninger om finansiering af de konkrete behov.

3.8.2. Angående Kommissionens forslag til finansiering af aktionerne understreger ØSU følgende:

- ØSU finder, at alle parter må kunne acceptere tanken om samfinansiering af programmerne. Effekten af et program i medlemsstaterne afhænger for det første af programmets størrelse og for det andet af finansieringsbeløbet fra EU. Dette betyder, at der er en grænse for finansieringen af programmerne fra EU's side, og under den grænse opstår der en risiko for troværdighed og i konsekvens heraf EU's troværdighed.
- ØSU understreger, at systemet med samfinansiering af aktionerne allerede i dag fungerer effektivt, idet midlerne udelukkende går til de mål, de stilles til rådighed til.
- ØSU finder, at retningslinjerne for handlingsprogrammet Agenda 2000, angående strukturpolitikken samt det konkrete forslag om oprettelse af et mål 3⁽³⁾ udgør vigtige forudsætninger for en ny indfaldsvinkel til den måde, hvorpå man sikrer de relevante finansielle midler.

4. Konklusion

4.1. Udviklingen inden for videnskaberne og navnlig teknologien samt den deraf følgende udvikling inden for økonomi og arbejdsmarked går så hurtigt, at EU er nødsaget til at øge hastigheden med henblik på

⁽¹⁾ KOM(95) 590 endelig udg. og KOM(97) 256 endelig udg.

⁽²⁾ Dette begreb ligner meget de såkaldte skoler for intensiv indlæring, som opstod i USA. Målet er at sætte ind mod elevernes tidlige udelukkelse fra indlæring og viden. En sådan udelukkelse, som ikke altid er total, er en følge af de vanskeligheder, som mange børn — som regel i de første skoleår — oplever i forbindelse med en kreativ deltagelse i skolelivet. Sådanne tilpasningsvanskeligheder beror på en række årsager og fjernes som regel via den skoleinterne støtte, som omfatter en diagnose af problemet og løsningen af det med dertil hørende tilpasset pædagogisk adfærd og med hel eller delvis individualisering af undervisningen. Begrebet skoleintern støtte foreslås oprettet inden for det eksisterende undervisningssystem inden for eller uden for timeplanen med undervisere som har den dertil fornødne specialisering. Skoleintern støtte foreslås ikke blot til de svage elever, men også til elever som skiller sig ud, fordi de er fremmelige, og som af den grund har problemer med en kreativ deltagelse i skolelivet.

⁽³⁾ Støtte til medlemsstaterne med henblik på omlægning og modernisering af deres undervisnings-, erhvervsuddannelses- og beskæftigelsessystem.

modernisering og integration af dets institutioner. I den forbindelse finder ØSU Kommissionens vigtige forslag om dannelse af en videnskapital, bl.a. via udvikling, mobilitet og udnyttelse af mulighederne til opnåelse heraf, for yderst vigtigt. Kommissionens forslag er fremsat på rette tidspunkt og er meget relevant i forbindelse med EU's fremtidige aktioner inden for undervisnings-, erhvervsuddannelses- og ungdomsområdet.

4.2. ØSU tilslutter sig i princippet og i det store og hele substansen, indholdet og retsgrundlaget for Kommissionens forslag. ØSU er ligeledes enig i den udvikling, der foreslås med henblik på at integrere procedurerne, således at de nye aktioner på uddannelses-, erhvervsuddannelses- og ungdomsområdet kan træde i kraft fra den 1. januar 2000. ØSU's øvrige bemærkninger og forslag skal opfattes som klargøringer og supplementter til Kommissionens meddelelse.

4.3. ØSU understreger betydningen af Kommissionens forslag om »gradvis at opbygge et europæisk uddannelsesområde«, som er meget vigtigt for EU's globale fremtidsudsigter.

ØSU har følgende kommentarer til forslaget:

- Forslaget dækker helt klart et vitalt område, som hidtil ikke har været omfattet af de nationale undervisningssystemer.
- Forslaget bidrager — stadigvæk inden for traktatens rammer og bestemmelser — til koordineringen af de nationale undervisningssystemer, således at disse kan gøres mere effektive og mere konkurrencedygtige i forbindelse med produktionen af viden, men også angående den måde, hvorpå de unge og mere generelt borgerne kan opnå dette på.
- Forslaget kan via begrebet »livslang uddannelse« bringe den europæiske borger op på et personligt, produktionsmæssigt og politisk-økonomisk niveau, som er på højde med de moderne tiders klima og krav og som ikke er adskilt fra de rødder og værdier, der har skabt den europæiske civilisation. (Mennesket står i centrum, udstødelse accepteres ikke, muligheder for bevidst og reel borgerdeltagelse i samfundslivet.)

4.4. ØSU finder, at det er EU's institutioner og navnlig Kommissionen, der har det centrale ansvar for processen til opbygning af et kundskabernes Europa. Denne

bemærkning bør ikke fortolkes som en centralistisk opfattelse. Derimod plæderes der for en ekstra og kontinuerlig central indsats for:

- Større og større gennemsigtighed i samt informationer om beslutningsprocedurerne, klare begrundelser for beslutninger og mere præcis definition af betingelser og aktionens rækkevidde.
- Bedre og væsentligere deltagelse fra de europæiske borgere og deres organer i de procedurer, der vedrører planlægning, udformning og gennemførelse af programmerne.
- Nærmere sammenhæng mellem på den ene side de politiske valg og de konkrete aktioner inden for undervisning, uddannelse og ungdom og på den anden side de store aktuelle problemer, navnlig arbejdsløsheden.
- Mere forenklet forvaltning af programmerne og bedre udnyttelse af midlerne med henblik på et stort antal europæiske borgeres uhindrede deltagelse heri.

4.5. ØSU understreger navnlig betydningen af en forbedret kvalitet i grunduddannelsen samt en koordineret udnyttelse af det enorme potentiale, de nationale undervisningssystemer indeholder betragtet under ét. Det beder derfor Kommissionen om at udnytte alle foreliggende ideer og forslag med henblik på med intelligente aktioner at bevæge sig hinsides den stivhed, der holder næsten alle de nationale undervisningssystemer fast i en anakronistisk funktionsmåde. Dette at skabe og ved konkrete aktioner styrke et konkurrencepræget klima inden for EU (skoleafdelinger, skoledistrikter, nationale undervisningssystemer) samt dyrkelsen af konkurrencen udadtil over for undervisningssystemer i andre lande er en god ide, der fortjener at blive gennemført⁽¹⁾.

4.6. Angående Kommissionens øvrige forslag påpeger ØSU følgende:

- Det er enig med Kommissionens standpunkt for så vidt angår antallet af mål og koncentrationen af

⁽¹⁾ Denne tanke afspejler behovet for at skabe et klima, der kan bringe de nationale undervisningssystemer ud af den stilstand, de har været henvist til. Det foreslås derfor at indføre en »Vidensolympiade« med det formål at tildele medaljer til elever og studerende fra forskellige skoler eller mere generelt fra undervisningsanstalter eller uddannelsesdistrikter, som deltager i mål, som på forhånd er defineret af Kommissionen. Medaljetildelingen kan bl.a. knyttes sammen med følgende: særlig finansiering af visse aktioner; mobilitet; legater; yderligere støtte til infrastrukturen knyttet til medaljetildelingen.

aktionerne og understreger navnlig betydningen af virtuel mobilitet som værktøj i forbindelse med det europæiske uddannelsesområde med henblik på opbygningen af et kundskabernes Europa.

- ØSU finder de formulerede tanker om, hvordan aktionerne skal udvikles samt de medvirkende aktørers rolle af meget stor betydning med henblik på udviklingen af den sociale dialog.
- ØSU finder, at inddragelsen af en ny politik for undervisning, erhvervsuddannelse og ungdom i udviklingsperspektiverne samt den nye måde for evaluering og koordination af aktionerne (juridiske mid-

ler) er et positivt tiltag. Det understreger dog behovet for klart at definere grænserne for hvert særskilte område samt behovet for at knæsette »den fælles europæiske kulturarv«.

- ØSU understreger endelig — hvad angår de finansielle midler samt forvaltningen af programmerne — behovet for at opfatte undervisning, erhvervsuddannelse og ungdom som politikker, der bør have topprioritet. ØSU tilslutter sig oprettelsen af et mål 3 og understreger, at man bør være særlig opmærksom på, hvorledes samfinansieringen af programmerne foregår. Det er vigtigt, at samfinansieringen sker på troværdig og effektiv vis.

Bruxelles, den 25. marts 1998.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

BILAG

til Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Følgende ændringsforslag blev forkastet under forhandlingerne, men opnåede mindst en fjerdedel af det samlede antal stemmer:

Punkt 3.8.2

De sidste to led udgår.

Begrundelse

Af andet led fremgår ikke, hvad vi egentlig ønsker. Synes vi, det er godt eller dårligt, at systemet med samfinansiering ikke fører til forøgede EU-bevillinger?

Tredje led handler om det foreslåede mål 3 for strukturfondene, og her bør vi ikke tage stilling førend i forbindelse med den særlige udtalelse om disse fonde. Desuden kan den samlede offentlige finansiering ikke sikres via strukturfondene — kun Fællesskabets andel.

Afstemmingsresultat

For: 22, imod: 37, hverken for eller imod: 11.

Punkt 4.5

Sidste punktum udgår til fordel for følgende:

»Man bør gennemføre konkrete aktioner, der tager sigte på en større udveksling af erfaringer (mellem skoleafdelinger, skoledistrikter og nationale undervisningssystemer), også i forhold til undervisningssystemer i tredjelande.«

Begrundelse

Et konkurrencepræget klima mellem skoleafdelinger, skoledistrikter og nationale undervisningssystemer rammer ved siden af i denne forbindelse. En effektiv konkurrence indebærer, at den mest effektive erstatter de øvrige. Et nationalt uddannelsessystem kan ikke erstattes af et andet. Målet må være, at vi gør vore uddannelsessystemer mere effektive ved at drage nytte af hinandens erfaringer.

Afstemmingsresultat

For: 29, imod: 38, hverken for eller imod: 2.
